

Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΑΛΛΗ ΕΥΡΩΠΗ, ΠΟΥ «ΜΠΟΡΕΙ»

«Δεν είμαστε Ελλάδα», ήταν μια φράση που ακουγόταν πολύ συχνά από πολιτικά στελέχη χωρών του ευρωπαϊκού νότου, όταν η δική μας χώρα μπήκε στον χορό των διασώσεων. Πίστευαν πως, κρατώντας αποστάσεις, θα απέφευγαν τα χειρότερα. Ωστόσο, μετά τις τελευταίες ευρωεκλογές και με όλο και μεγαλύτερο ποσοστό στις ίδιες αυτές χώρες να συνειδητοποιεί ότι το δρεπάνι της λιτότητας δεν ξεχωρίζει σύνορα, το μήνυμα «πρώτη φορά αριστερά» που έστειλε η Ελλάδα, με ό,τι συνεπάγεται, μοιάζει μαγνήτης αισιοδοξίας και αχνής ελπίδας σε μια Ευρώπη όπου μεγάλα κέρδη κατέγραψαν οι νοσταλγοί του εφιάλτη της Ευρώπης, του ναζισμού.

Της Ρένας Ακριτίδου

Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι μεγάλοι χαμένοι των εκλογών αυτών είναι τα συστημικά κόμματα. Όμως τα ίδια, με την ίδια ευκολία που είτε προωθούσαν, είτε υιοθετούσαν χωρίς ουσιαστικές ενστάσεις κεντρικές αποφάσεις των Βρυξελλών που είχαν τεράστιο κόστος στο ανθρώπινο δυναμικό της ηπείρου, αποδύονται τώρα σε μια κούρσα καταστολής της όποιας αισιοδοξίας και σε επιχειρήσεις περιορισμού των ζημιών που υπέστησαν. Η σπουδή αποκαλύπτει πώς με μεγάλη ευκολία ξεπερνούν το μήνυμα στον βωμό της συνέχειας μιας πολιτικής που πόρω απέχει από τα όραματα μιας Ευρώπης των λαών της και πως, αντί να προβληματιστούν, προκειμένου να γαντζωθούν στην εξουσία γέρνουν προς ακροδεξιές πολιτικές που υποτίθεται τους ανησύχησαν. Κατάφωρο παράδειγμα, η αμεσότητα με την οποία ο Ολάντ έκλεισε το μάτι στους θαυμαστές της ακροδεξιάς Μαρίν Λεπέν, στέλνοντας τη γαλλική αστυνομία να διαλύσει κατασκήνωση μεταναστών στο Καλαί. Μία άλλη κυρίαρχη τάση είναι της καταγραφής του αποτελέσματος των εκλογών ως «πολιτικού σεισμού» προέλασης του αντιευρωπαϊσμού, του ευρωσκεπτικισμού και του λαϊκισμού, με την αφελή, αν δεν ήταν ύποπτη, άθροιση των ποσοστών των ακροδεξιών πάσης αποχρώσεως, με την ψήφο αντίβαρο στη λιτότητα.

Σχολιαστής παρέμβασης που απαριθμούσε τα δεινά της Ευρώπης παρατηρούσε λακωνικά: «Το πραγματικό μάθημα για τους πολιτικούς μας ηγέτες είναι πως, όταν εφαρμόζεις πολιτικές της δεκαετίας του '30, εισπράττεις πολιτική των 30ς». Ο Τόνι Τσένι από το Ίψουιτς είχε γράψει: «Δεκαεννέα εκατομμύρια άνεργοι σε όλη την Ευρώπη. Τι σοκαριστική σπατάλη σε ζωές και ανθρώπινο δυναμικό, όταν τόσο πολλά πρέπει να γίνουν – στέγαση, περιβάλλον, εκπαίδευση, υπηρεσίες υγείας... Πώς μπορούν οι κυβερνήσεις της Ευρώπης να την δικαιολογήσουν; Η πιο ισχυρή κριτική του καπιταλισμού και των ιδιωτικοποιήσεων είναι ότι οι εταιρίες δεν έχουν το παραμικρό ενδιαφέρον για την ευημερία των πολιτών. Δουλειά τους είναι να

μεγιστοποιούν τα κέρδη προς όφελος των λίγων προνομιούχων. Είναι καιρός οι κυβερνήσεις να επανεκτιμήσουν την εξουσία τους – να σταματήσουν το φαινόμενο να κυβερνούν χώρες μη εκλεγμένα στελέχη εταιριών που δεν λογοδοτούν για προσωπικό τους κέρδος και να αρχίσουν να οργανώνονται οι ευρωπαϊκές χώρες προς όφελος όλων των πολιτών τους. Ή τα 19 εκατομμύρια ίσως αρχίσουν να ψηφίζουν νεοναζί σε μεγαλύτερους αριθμούς. Έχει συμβεί».

Οι δυστυχείς

«Ευρώπη, η ήπειρος για κάθε τύπο δυστυχίας», ο τίτλος άλλου άρθρου, που υποστήριζε ότι στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ υπάρχουν 28 ποικιλίες δυστυχισμένων ανθρώπων. Ο Σάιμον Χιξ, ειδικός σε θέματα Ευρωκοινοβουλίου, ξεχώριζε τρεις διαφορετικές σχολές. Των βορειοευρωπαίων εκτός ευρωζώνης (Βρετανοί, Δανοί), των βορειοευρωπαίων εντός (όπως το είδος των Γερμανών, που εξασφάλισαν στο αντιευρωπαϊκό κόμμα Εναλλακτική για τη Γερμανία αρκετές έδρες) και νοτιοευρωπαίων εντός ευρωζώνης (Ελλάδα, Πορτογαλία). «Το όνειρο των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ για την πολιτική της ευρωζώνης είναι ο εφιάλτης της Εναλλακτικής για τη Γερμανία».

Το μόνο κοινό είναι ο φόβος για το μέλλον των παιδιών. Πριν 10 χρόνια υπήρχε η γενική εκτίμηση ότι τα πράγματα θα ήταν καλύτερα για την επόμενη γενιά Ευρωπαίων. Δημοσκοπήση του ευρωβαρόμετρου έδειξε πως πάνω από τους μισούς Ευρωπαίους πιστεύουν ότι οι ζωές των παιδιών στην ΕΕ θα είναι πιο δύσκολη από τη δική τους.

Επιχείρηση εξαφάνιση της Αριστεράς

Στην πλειοψηφία των αναλύσεων λείπουν ή παρατίθενται εν συντόμω οι επιδόσεις της ευρωπαϊκής αριστεράς, γιατί διαφορετικά οι τίτλοι θα έπρεπε να είναι: «Αριστερή επέλαση κατά της λιτότητας σαρώνει την ήπειρο»!

«Έξι χώρες που πήγαν αριστερά, όχι δεξιά», ήταν ωστόσο τίτλος ρεπορτάζ στον Guardian, όπου εκτός της επίδοσης του ΣΥΡΙΖΑ υπήρχαν σημειώσεις για Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβακία και Ρουμανία.

Στην Ισπανία το κυβερνών Λαϊκό και το Σοσιαλιστικό κόμμα έχασαν πέντε εκατομμύρια ψήφους σε σύγκριση με τις επιδόσεις τους το 2009, αν και το πρώτο ήταν από τα λίγα κυβερνητικά κόμματα που πήρε τη μεγαλύτερη μερίδα των ψήφων. Το κόμμα διαμαρτυρίας

Podemos (μπορούμε) πήρε 8% και πέντε έδρες, παρότι διαμορφώθηκε μόλις πριν τέσσερις μήνες. Προέρχεται από τους Indignados, τους ισπανούς αγανακτισμένους. Ο συνασπισμός της Ενωμένης Αριστεράς κατέκτησε επίσης τέσσερις έδρες, ανεβάζοντας την εκλογική του δύναμη κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες – το καλύτερο αποτέλεσμα του από τη δεκαετία του '90.

Μετά από χρόνια κακών εκλογικών αποτελεσμάτων και εσωτερικών διαμαχών, η αριστερά στην Ιταλία κατέγραψε επιτυχία. Συμμαχία που δημιουργήθηκε τον Ιανουάριο, μετά από έκκληση που δημοσιεύτηκε στην Il Manifesto από επτά βετεράνους αριστερούς, που καλούσαν για κοινή λίστα υποστήριξης της υποψηφιότητας του Αλέξη Τσίπρα για την Κομισιόν. Η συμμαχία «Μια άλλη Ευρώπη – με τον Τσίπρα» ένωσε τα περισσότερα κόμματα στα αριστερά του Δημοκρατικού Κόμματος, περιλαμβανομένου του SEL του Νίκι Βέντολα και την Κομμουνιστική Επανάδραση, καθώς και κοινωνικά κινήματα. Η συμμαχία κέρδισε τρεις έδρες, γεγονός που σηματοδοτεί το καλύτερο εκλογικό αποτέλεσμα της αριστεράς εδώ και χρόνια. Το σημαντικότερο, η εκστρατεία έδωσε ώθηση στην αριστερά και σήμερα

«Είναι καιρός οι κυβερνήσεις να επανεκτιμήσουν την εξουσία τους – να σταματήσει το φαινόμενο να κυβερνούν χώρες μη εκλεγμένα στελέχη εταιριών που δεν λογοδοτούν για προσωπικό τους κέρδος και να αρχίσουν να οργανώνονται οι ευρωπαϊκές χώρες προς όφελος όλων των πολιτών τους»

γίνεται συζήτηση για δημιουργία ενός ιταλικού ΣΥΡΙΖΑ.

Στην Πορτογαλία δεν προέκυψε κάποιο ιδιαίτερα ευρωσκεπτικιστικό κόμμα. Οι Σοσιαλιστές της αντιπολίτευσης συγκέντρωσαν 31,5%, αφήνοντας πίσω το κυβερνών Σοσιαλδημοκρατικό. Το Κομμουνιστικό Κόμμα και άλλες αριστερές δυνάμεις συγκέντρωσαν περίπου 19%. Ήταν ένα σαφές μήνυμα του εκλογικού σώματος κατά των μέτρων λιτότητας.

Στη Σλοβακία, από το 13% των εκλογών που προσηλθε στις κάλπες, η πλειοψηφία ενίσχυσε το κυβερνών σοσιαλιστικό κόμμα Σμερ. Μία έδρα μόνο πήραν οι ευρωσκεπτικιστές φιλελεύθεροι του SaS. Αλλά αν μιλάμε για ευρωσκεπτικισμό στη συγκεκριμένη χώρα, όπως και σε αρκετές άλλες, είχε τη μορφή της ευρωπαϊκής αποχής. Για τη Ρουμανία, ο συντάκτης σημείωνε το 37% των Σοσιαλδημοκρατών του πρωθυπουργού Βίκτορ Πόντα, ευχόμενος να καθίσει ο ηγέτης του βρετανικού Ukip Νάιτζελ Φαράτζ δίπλα «σε κάποιους καλούς ρουμάνους βουλευτές». Στην ιστοσελίδα Counterfite, άρθρο με τίτλο «Το γαλλικό σοκ» παρατηρούσε ότι στο ανησυχητικό μετεκλογικό τοπίο όπου το Εθνικό Μέτωπο της Λεπέν ήρθε πρώτο, μόλις το 10% των καταγεγραμμένων γάλλων εκλογέων εξέφρασε σε αυτό την υποστήριξή του. «Η πρώτη θέση τους είναι τόσο αντανάκλαση της φθοράς των κομμάτων του συστήματος όσο και επιτυχία του φασισμού στη Γαλλία». Ψήφους δεν έχασαν μόνο οι Σοσιαλιστές, αλλά και το δεξιό UMP, όπως και οι Πράσινοι. «Τιμωρήθηκαν όσα κόμματα εφάρμοσαν την κυβερνητική λιτότητα», μεταφράζει ο αρθρογράφος. Το Αριστερό Μέτωπο του Μελανσόν κατάφερε να διατηρήσει τη δύναμή του, ενώ η άκρα αριστερά συνέχισε να χάνει εκλογική δύναμη.

Απόρριψη της λιτότητας

Το πιο ξεκάθαρο παράδειγμα νίκης της αντίθεσης στη λιτότητα είναι η Ελλάδα. «Το αποτέλεσμα αποτελεί μια εξαιρετική νίκη, αν ληφθεί υπόψη ο πόλεμος προπαγάνδας που εξαπέλυσαν κατά του ΣΥΡΙΖΑ οι κυβερνώσες τάξεις»

της Ελλάδας και της Ευρώπης. Μετά τη νίκη, ο Αλέξης Τσίπρας δήλωσε, «οι Ευρωπαίοι πανηγυρίζουν την ήττα της λιτότητας σε μια χώρα που η ευρωπαϊκή ηγεσία επέλεξε ως πειραματόζωο της κρίσης». Δεν μπορούσε να προβλέψει πως τα βρετανικά μέσα θα αγνοούσαν τη νίκη του ΣΥΡΙΖΑ προκειμένου να μιλήσουν για την αύξηση του ποσοστού της Χρυσής Αυγής. Σίγουρα το τελευταίο είναι πηγή μεγάλης ανησυχίας, όμως είναι σαφές ότι έπονται πολύ πίσω από τον ΣΥΡΙΖΑ».

Στην Ισπανία, απόρριψη της λιτότητας σήμανε πως αμφότερα τα κόμματα του κυβερνητικού συνασπισμού, Λαϊκό και Σοσιαλιστικό, έχασαν ψήφους. Οι Σοσιαλιστές είχαν εκδιωχθεί από την εξουσία το 2011 μετά την εφαρμογή προγράμματος λιτότητας που προκάλεσε τεράστια αύξηση της ανεργίας (25%). Λαϊκό και Σοσιαλιστικό κόμμα έπαιρναν 80% των ψήφων. Στις τελευταίες ευρωεκλογές πήραν μόνο 60%. Έτσι, στην Ισπανία η εικόνα δεν αφορά την ακροδεξιά, αλλά μεγάλες απώλειες στα κόμματα της λιτότητας. Δεν είναι μια εικόνα που θα δείτε στον Τύπο. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ηγέτης των Σοσιαλιστών Αλφρέδο Πέρες Ρουμπακάλπα ανακοίνωσε μετά το ιστορικά χειρότερο αποτέλεσμα του κόμματος ότι παραιτείται (σ. σ. Τέτοια ευαισθησία, δεν είδαμε στο αντίστοιχο ελληνικό σοσιαλιστικό κόμμα, το μετεξελιχθέν σε Ελιά).

Στην Ιρλανδία, το Sinn Fein,

πολιτικό κόμμα μετεξέλιξη του Ιρλανδικού Δημοκρατικού Στρατού, αύξησε κατά σχεδόν 10% το ποσοστό του, ενώ στη Βόρεια Ιρλανδία ήρθε πρώτο με 24,1%. Και μάλιστα παρά την ετεροχρονισμένη πρεμούρα των κρατούντων να διερευνήσουν εγκλήματα από τα χρόνια των ταραχών, αδιαφορώντας για την τύχη της ειρηνευτικής συμφωνίας. Μπροστά στον προεκλογικό τους πανικό, ενέπλεξαν σε φόνο και φυλάκισαν για τρεις μέρες τον ιστορικό ηγέτη του κόμματος Τζέρι Άνταμς. Οι Ιρλανδοί αποδείχθηκαν πιο συνετοί.

Στην ανατολική Ευρώπη τα πράγματα είναι διαφορετικά. Έχοντας ιστορικά διαφορετικά κομματικά συστήματα, τα κόμματα συνέχισαν τους δικούς τους πολιτικούς κύκλους, που δεν είναι άσχετοι από την παγκόσμια οικονομική κρίση, αλλά είναι διαφορετικοί από της υπόλοιπης Ευρώπης. Το πρόβλημα είναι η έλλειψη αυθεντικής αριστεράς. Όπου θα έπρεπε να υπάρχει, καλύπτεται από πρώην κομμουνιστικά κόμματα, που υποστηρίζονται από ηλικιωμένους νοσταλγούς.

Δυσανεξία στις θυσίες χωρίς αντίκρουσμα

Όταν χτύπησε η ύφεση, οι σχολιαστές αρέσκονταν να διακηρύσσουν ότι αυτό θα σήμαινε σχεδόν εξαφάνιση της αριστεράς, καθώς οι άνθρωποι θα στρέφονταν σε μια ατομικιστική δεξιά. Πράγματι, τα τελευταία χρόνια τα πράγματα ήταν δύσκολα. Όμως η δυσφορία

που προκάλεσαν τα χρόνια των δεινών και οι συνεχείς απαιτήσεις για θυσίες με ελάχιστα ανταλλάγματα τώρα βγαίνει στην επιφάνεια. Και σε πολλά σημεία της ηπείρου η αριστερά αναβιώνει, σε αντίθεση με τα κόμματα που ήπιαν και πίνουν νερό στο όνομα του νεοφιλελευθερισμού. Μέχρι και ο Τόνι Μπλερ, ο τριτοδρομικός ηγέτης που μετατράπηκε σε πειθήνιο όργανο των νεοσυντηρητικών του Μπους και συνέβαλε στην έναρξη του πολέμου στο Ιράκ, θορυβείται τώρα από την άνοδο του Οκίρ, βγαίνει στο προσκήνιο για να συστήσει στους Ευρωπαίους ηγέτες «να ακούσουν», αλλά και «μην ξεχνιόμαστε» «να ηγηθούν». Οι Times έγραφαν ότι το Ευρωκοινοβούλιο προήδρευσε μιας κρίσης χρέους και παρατεταμένης πτώσης του βιοτικού επιπέδου στις χώρες της ΕΕ. «Οι Ευρωπαίοι πολιτικοί πρέπει να σταματήσουν για να επανεκτιμήσουν τα ουτοπικά τους οράματα», τόνισε ο αρθρογράφος. «Θα το κάνουν;», αναρωτιόταν ο Τίμοθι Γκάρτον Ας στον Guardian. «Έχω ένα κακό προαίσθημα ότι οι ιστορικοί του μέλλοντος μπορεί να γράψουν για τις εκλογές αυτού του Μάη, Έκφράστηκε ένα μήνυμα αφύπνισης, αλλά η Ευρώπη απέτυχε να ξυπνήσει!».

Σε μια τόσο δραματική στιγμή για το ευρωπαϊκό εγχείρημα, αξίζει να ανατρέξει κανείς στις αρχές του. Στο συνέδριο του Κογκρέσου της Ευρώπης το 1948, ο βετεράνος υπέρμαχος του πανευρωπαϊσμού Ρίτσαρντ Κούντενχοουβ Καλέργκι δήλωνε στους συνιδρυτές του: «Ας μην ξεχνάμε, φίλοι μου, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι μέσο, όχι σκοπός». Αυτό ισχύει και σήμερα, όπως τότε. Η ΕΕ δεν είναι αυτοσκοπός. Είναι μέσο για να επιτευχθεί ο σκοπός καλύτερης ζωής –ευπορότερης, ελεύθερης, ασφαλούς– για τους λαούς της.

Κι είναι και ο Τσίπρας, που επιμένει ότι «το μήνυμα είναι ότι αυτή η καταστροφική πολιτική λιτότητας πρέπει να τερματιστεί. Όλα τα ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να επενδύσουν στη δημοκρατία, την ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη». Ακούγεται αντιευρωπαϊκό και λαϊκιστικό; **HD**